

Hannes Nagel ning Jass Juuremaa ülevaade omavalitsuspäevast

Hannes Nagel, väliskoostöö ekspert ja ÜTI vilistlane

Jass Juuremaa, riigiteaduste magistrant

Eesti VI Omavalitsuspäev Tartus keskendus riigi ja kohaliku omavalitsuse koostööle ning rohepöördele kui ühisele väljakutsele

26. augustil algas juba traditsiooniks kujunenud Eesti VI Omavalitsuspäev, seekord Tartus. Esmalt koguneti traditsiooniliseks pidulikuks lipu heiskamiseks Tartu valda, Tammiste küla raamatukogu juurde.

Edasi liiguti üheskoos Omavalitsuspuude istutamisele Eesti Rahva Muuseumi esisele alale.

Omavalitsuspäeva avasõnad ütlesid Tartu linnapea Urmas Klaas ja MTÜ Polis president Sulev Lääne. Järgnes Omavalitsuspäeva sümboli üleandmine, kus osalesid Jaanus Tamkivi, Saaremaa Vallavolikogu esimees, Raido Liitmäe, Muhu vallavanem, Lemmit Kaplinski, Tartu Linnavolikogu esimees, Urmas Klaas, Tartu linnapea, Rain Sangernebo, Nõo vallavanem, Tartumaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees, Sven Tobreluts, Tartumaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht.

Omavalitsuspäeval tunnustati ka Muhu valda ja Kuressaare linna nende omavalitsusliku staatuse omistamise 30nda aastapäevaga seoses.

Järgnesid tervitussõnavõttud, kus esinesid nii Jüri Ratas, Riigikogu esimees, Aivar Kokk, Riigikogu rahanduskomisjoni aseesimees, kohaliku omavalitsuse ja regionaalpoliitika toetusrühma esimees, Tõnu Viik, Tallinna Ülikooli rektor, Tiit Land, Tallinna Tehnikaülikooli rektor, Keit Kasemets, Euroopa Komisjoni Eesti Esinduse juht.

Erakordne oli ka asjaolu, et tänavuseks Omavalitsuspäevaks valmis kogumik pealkirjaga „Omavalitsuspäev. Ajaloost sündinud – teel tulevikku“, mille esitlus toimus just tänavusel Omavalitsuspäeval. Kogumikku esitlesid toimetuskolleegiumi esindajad Sulev Lääne, Tiiu Aro, Sulev Mäeltsemees, Raivo Vare, Katrin Niglas, Sirje Ludvig. Märjiti, et kogumiku valmimisse panustasid suur hulk riigi, kohalike omavalitsuste ja nende liitude, ülikoolide ja teiste institutsioonide esindajad - kogumikus toodud ideed on olulised nii ajaloolises, tänapäevases kui ka tuleviku aspektist lähtuvalt. Kogumiku väljaandjad on Tallinna Ülikool, Eesti Linnade ja Valdade Liit ning MTÜ Polis.

Ettekannetega esinesid Tartu Ülikooli rektor Toomas Asser, riigihalduse minister Jaak Aab ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhatuse esimees Tiit Terik.

Aset leidis ka viis sisukat töötuba, kus arutati järgneva üle:

Töötuba "Kultuuripealinn kui regionaalse koostöö mudel"

Euroopa 2024. aasta kultuuripealinna programmi viib ellu Tartu linn koos 19 Lõuna-Eesti omavalitsustega. Omavahel on sõlmitud koostööleping, mis lisaks suursündmuse edukale elluviimisele toetab ka pikaajaliste positiivsete mõjude saavutamist Lõuna-Eesti kultuuris ja majandusel. Millised on soovid, eesmärgid ja õppetunnid?

Töötuba "Hea linna loomine"

Linnaplaneerimine on seotud mitmete valdkonnaüleste otsustega, mis on tavapäraselt killustunud erinevate osakondade ja isegi omavalitsuste vahel. Tartu linn asutas käesoleval aastal linna ruumilist arengut koondava ja suunava ruumiloomingu osakonna. Vaatame selle otsuse sisse ja otsime koos vastust küsimusele, milline on parim koostöömudel teadmispõhise, tasakaalustatud ja 21. sajandi väljakutsetele vastava ruumi planeerimiseks.

Töötuba "Quo Vadis: Omaavalitsuspäeva deklaratsioon"

Traditsiooniliselt kiidavad OVP osalejad igal aastal heaks ühiste seisukohtadega pöördumise Riigikogule, Vabariigi Valitsusele, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, teistele avaliku võimu institutsioonidele ja ülikoolidele. Töötoas toimus dokumendi projekti esitus ja arutelu.

Töötuba "Ühised väljakutsed Lõuna-Eesti taristu arendamisel"

Taristu areng toetab ettevõtlust ja tööhõivet ning toob maailma Lõuna-Eestile lähemale. Kuidas toetada kohalikku tööstust ja ettevõtlust läbi taristuprobleemide lahendamise? Millised on Eestis selle parimad praktikad? Mida KOV saab paremini teha?

Töötuba "Maksureform Eestis: kohaliku omavalitsuse finantsautonoomia"

Kohaliku omavalitsuse üksuse reaalse autonoomia üheks oluliseks aluseks on ülesannete täitmiseks vajalike finantsressursside piisav olemasolu. Valdav osa maksutuludest laekub kohalikku eelarvesse riiklike maksude, nagu füüsilise isiku tulumaksu ja maamaksu näol. Millist maksupoliitikat vajavad kohalikud omavalitsused, et tagada kaasaegsete teenuste kättesaadavus?

Peale töötubasid toimusid välkettekanded, kus esinejateks olid:
Anneta Laaneots, Marika Saar, Emma Kruusmäe, Elo Kiivet, Ivori Rannamaa.

Esimese päeva lõppakordiks oli pidulik vastuvõtt.

Tervitussõnu jagasid Tartu linnavolikogu esimees Lemmit Kaplinski; Läti suursaadik Raimonds Jansons; Jussi-Pekka Alanen, varasem Soome Omavalitsusliidu (Kuntaliitto) peadirektor. Õhtu jätkudes andis omapoolsed tervitused üle ka Soome suursaadik Timo Kantola, millele järgnes „Aasta Tegu“ tiitli üleandmine.

Aasta Tegu laureaatideks valiti kogumik „Omavalitsuspäev. Ajaloost sündinud - teel tulevikku” ja samuti Rahandusministeeriumi poolt välja töötatud portaali „minuomavalitsus”.

Teine päev algas aktiivsete aruteludega töötubades, kus teemadeks:

Töötuba "Kas keskkonnasõbralik kultuurikorraldus on võimalik? Euroopa Kultuuripealinn Tartu 2024 ja KOV koostöö"

Mida saab kultuurivaldkond ära teha, et takistada kliimakriisi süvenemist, ökosüsteemide kadu ning sellega kaasnevat elurikkuse vähenemist nii linnas kui ka maal? Millised keskkonnahoidlikud praktikad on teenäitajaks?

Töötuba "Kuidas koostada energia- ja kliimakava"

Energia- ja kliimakava, mis keskendub kliimamõjude leevendamisele, on mitmete omavalitsuste oluline dokument. Kuidas koostada kava, mis võtab kokku erinevate valdkondade tegevused: valitsemine, energiajuhtimine, hoonete haldus, energia tarbimine, elamumajandus, soojusenergia tootmine ja jaotamine, taastuvenergia tootmine. Kuidas tõsta elanike teadlikkust, kaasata kodanikke, avalikku- ja erasektorit?

Töötuba "Soovid, vajadused ja väljakutsed mitmekülgse avaliku ruumi disainimisel"

Kuidas käib rohelisem linnaplaneerimine? Millised peaksid olema kaasaegsed pargi- ja rohealad? Mis iseloomustab mitmekülgset avalikku ruumi ja mis meil Eestis sellest puudu jääb? Kuidas muuta liikumiskeskkond avalikus ruumis ohutumaks nii lastele ja eakatele kui ka siilidele ja putukatele?

Töötuba "Rohepöörde inimhõõde"

Rohepöörde juures on üheks dimensiooniks kultuurikorralduse rohepööre ja selle elluviimise võimalused. Kultuurikorralduses olulisteks toimijateks on kohalikud omavalitsused, kellest oleneb suuresti, kuidas kultuuripoliitika eesmärged konkreetselt kohapeal ellu viiakse ja kuivõrd inimesed läbi kultuuris osalemise rohelist mõtteviisi kannavad. Kuivõrd kohalikud omavalitsused näevad aga täna kultuurikorralduses vajadusi rohepöörde elluviimiseks? Millised on võimalused ja takistused? Milliseid häid näiteid on täna juba olemas maailmast ja ka Eestist?

Töötuba "Kestlikkus on arengu võtmesõna - kuidas pidurdada ääremaastumist ja suurlinnastumist?"

Eesti jätkusuutliku arengu võtmeküsimusi, uusi väljakutseid ning võimalikke lahendusteid on analüüsinud mitmed Eesti inimarengu aruanded. 2019/2020 aruanne toob mitmetahulise sõlmteemana välja Eesti jätkuvalt kiireneva suurlinnastumise, millega paralleelselt toimub ülejäänud Eesti kahanemine. Ruumi- ja keskkonnakvaliteedi standardid muutuvad suurlinnas ja maal üha erinevamaks, mis omakorda tekitab probleeme elukeskkonnas. Regionaalpoliitika erinevate valdkondade lõimimine ning ühiskonna avatud dialoog on vajalik seatud kliimaeesmärkide ning jätkusuutliku arengu eesmärkide poole liikumiseks.

Euroopa kliimapolitikast ning väljakutsetest kõneles Euroopa Komisjoni energeetikavolinik Kadri Simson, mille järgnes peaminister Kaja Kallase ettekanne.

Päeva mahtus ka juba heaks tavaks kujunenud erakondade juhtide debatt, kus moderaatoriks Taavi Eilat. Debatist osalesid Kaja Kallas, Jüri Ratas, Martin Helme, Indrek Saar, Tõnis Lukas, Kristina Kallas, Züleyxa Izmailova.

Läänemere lõunakaldalt esines ettekandega Lahti linnapea Pekka Timonen. Ettekande pealkirjaga "Rohepööre ettevõtluses" pidas Rohetiigri ettevõtlussuuna vedaja Andres Veske. Samuti esines Omavalitsuspäeval videoettekandega Riigikogu Keskkonnakomisjoni esimees Yoko Alender.

Viljandi linnapea Madis Timpson esitas Omavalitsuspäeva deklaratsiooni, mida täpsustas töötoa poolt Kersten Kattai.

Järgnes korraldusõiguse üleandmine Viljandi linnale, kus osalesid Lemmit Kaplinski, Tartu Linnavolikogu esimees, Urmas Klaas, Tartu linnapea, Rain Sangernebo, Nõo vallavanem, Tartumaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees, Sven Tobreluts, Tartumaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht, Madis Timpson, Viljandi linnapea, Viljandimaa Omavalitsuste Liidu, Viljandi valla esindajana Raivo Lott.

Konverentsi lõpusõnad ütlesid päevajuht Liisa Pulk, Tartu linnavolikogu esimees Lemmit Kaplinski, MTÜ Polis president Sulev Lääne ning Riigikogu rahanduskomisjoni aseesimees, kohaliku omavalitsuse ja regionaalpoliitika toetusrühma esimees Aivar Kokk. Omavalitsuspäevade tavapärane viimane ettevõtmine oli ekskursioon Tartu ettevõtetesse ja kultuuriasutustesse.

AUTORITE MÖTTEID:

Omavalitsuspäev traditsioonina on saanud kindlasti positiivset inspiratsiooni meie põhjanaabritelt ning loodetavasti julgustab see ka meie lõunanaabreid selle ülevõtmisel, mis päeva lõpuks aitab tugevdada mitte ainult kogukondadevahelist aga ka piiriülest koostööd nii väljaspool omavalitsuse kui ka riigi piire.

(Hannes Nagel, väliskoostöö ekspert ja ÜTI vilistlane)

Omavalitsuspäev on oluline mitmes vaates, kuna toob kokku valdkonna teadlased, eksperdid ja poliitikakujundajaid. Samuti aitab väärtustada traditsioonide kujunemist - tegemist on juba kuuenda üleriigilise omataolise ettevõtmisega, mis on alati pakkunud kaasalöömise võimalust ka aktiivsetele tudengitele.

(Jass Juuremaa, riigiteaduste magistrant)

Link:

<https://www.tlu.ee/yti/meediavarav/blogid/omavalitsuspäev-kui-riiklik-tahtpäev-muutunud-traditsiooniks>